

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

МИНИСТЕРСТВО НА ОКОЛНАТА СРЕДА И ВОДИТЕ

Изх. №02-00-157, 04-00-2176/.....03.10.....2020 г.

ДО
Г-ЖА МАРИЯ БЕЛОВА
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЯТА
ПО ЗЕМЕДЕЛИЕТО И ХРАНИТЕ

На Ваш изх. №КЗХ-003-08-1/28.10.2020 г.

КОПИЕ:
Г-ЖА ДЕСИСЛАВА ТАНЕВА
МИНИСТЪР НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО,
ХРАНИТЕ И ГОРИТЕ

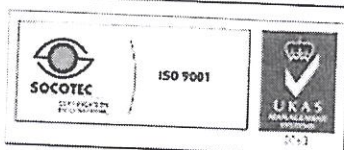
На Ваш изх. №0403-174/29.09.2020 г.

Относно: Предоставяне на становище по Законопроект за изменение и допълнение на Закона за водите №054-01-100, внесен от Станислава Стоянова и група народни представители на 23.10.2020 г.

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО БЕЛОВА,

Във връзка с Ваше писмо с вх. №02-00-157/28.10.2020 г. на Министерството на околната среда и водите (МОСВ), относно предоставяне на становище по Законопроект за изменение и допълнение на Закона за водите №054-01-100, внесен от Станислава Стоянова и група народни представители на 23.10.2020 г., както и във връзка с предложени от министъра на земеделието, храните и горите, изменения и допълнения на Закона за водите, с вх. №04-00-2176/30.09.2020 г. на МОСВ, Ви информирам следното:

Предложените изменения и допълнения на Закона за водите са мотивирани с проблеми, възникнали от продължителното засушаване в страната, което безспорно се отразява и в земеделието. Необходимостта от развитието на модерно поливно земеделие и изграждането на нови хидромелиоративни съоръжения е една от основните мерки за

София, 1000, бул. „Кн. Мария Луиза“ 22

Тел: +359(2) 940 61 94, Факс: +359(2) 986 25 33

подобряване използването на водите в земеделието.

Министерството на околната среда и водите, като институция натоварена с управлението на водите в страната, по силата на Закона за водите, подкрепя тези заключения, като счита за необходимо предприемането на спешни действия за реконструкция и модернизация на съществуващите хидромелиоративни съоръжения, управлявани от „Напоителни системи“ ЕАД, които са в компетентността на МЗХГ.

В тази връзка, и съгласно икономическите анализи на водоползването, част от действащите Планове за управление на речните басейни за периода 2016-2021 г. е установено, че загубите на вода в изградените и използвани напоителни системи е над 70%, което показва неефективно използване на водите и спешна нужда от предприемане на действия за опазване на водния ресурс, имайки предвид и проявленията на засушаване, които се наблюдават през последните години.

Както е посочено и в представените мотиви, един от основните приоритети при управлението на водите е **опазване и устойчивост на ресурса**, което включва „осигуряване на достатъчно количество и добро качество на повърхностните и подземните води за устойчиво, балансирано и справедливо водоползване“.

Целите на закона се постигат чрез „насърчаване на устойчивото използване на водите чрез дългосрочно опазване на наличните водни ресурси“.

Част от основните принципи, които следва да се спазват при постигане на целите на Закона за водите са:

- признаване на водите като жизненоважен ресурс и общо наследство, което се опазва и защитава;
- определяне на правото на всеки гражданин на достъп до вода за питейно-битови цели като основна жизнена потребност е приоритет на държавната политика и на политиката, осъществявана от органите на местно самоуправление;
- прилагане на икономически регулатори за постигане на устойчиво използване на водите и опазването им
- възмездност на водните услуги.

Така определените цели и принципи не са самоцел, а са в съответствие с изискванията на Рамковата директива по водите (РДВ - директива 2000/60/ЕС), която е транспонирана изцяло в Закона за водите. Съгласно РДВ е установена рамка за опазване на повърхностните и подземни води, която насърчава устойчивото използване на водите на база дългосрочно опазване на наличните водни ресурси, за осигуряването на достатъчно количество повърхностни и подземни води с добро качество, необходими за устойчивото, балансирано и равномерно използване на водите и опазване на околната среда.

В съответствие с изискванията на чл.11 т. 3 от РДВ са въведени основни мерки, които налагат контрол върху водочерпенето на пресни повърхностни и подземни води, чрез установяване на разрешителен режим.

Този режим на разрешение и контрол трябва периодично да се преразглежда и, ако е необходимо, да се обновява за постигане на целите за добро състояние на водите (крайният срок съгласно директива и ЗВ и след прилагане на изключения е 2027 г.). От този режим може да се изключва водочерпене, ако същото е оценено с незначително въздействие върху състоянието на водите, какъвто не е случая с водите използвани за напояване.

Към момента в страната, не подлежи на разрешителен режим водовземаването от

физическите лица - собственици или ползватели на недвижим имот, разположен в границите на населените места и селищните образувания, които имат право на безвъзмездно водовземане до 10 куб.м./ден, за собствени нужди, съгласно чл. 43 от ЗВ.

Този въпрос бе предмет на обсъждания с ЕК във връзка с прилаганото изключение за безвъзмездно използване за собствени потребности и се взема предвид при оценките на подземните водни тела в ПУРБ, както и в процеса на издаване на разрешителни за водовземане по ЗВ.

По смисъла на Закона за водите *"собствени потребности на гражданите"* са *потребностите от вода за домакински цели, както и за водопой на животни и за поливане в границите на собствения имот, с изключение на потребностите от вода за извършването на стопанска дейност и упражняване професия или занаят.*

В тази категория не попадат земеделските стопани, които извършват стопанска дейност.

С чл. 4, параграф 1, буква "а" от Регламент (ЕС) № 1307/2013 на Европейския парламент и на Съвета за установяване на правила за директни плащания за земеделски стопани по схеми за подпомагане в рамките на общата селскостопанска политика и за отмяна на Регламент (ЕО) № 637/2008 на Съвета и Регламент (ЕО) № 73/2009 на Съвета (Регламент № 1307/2013), е определено понятието *"земеделски стопанин"* - физическо или юридическо лице, или група физически или юридическа лица, независимо какъв е правният статут на тази група и на нейните членове съгласно националното право, чието стопанство се намира в териториалния обхват на Договорите, определен в член 52 от ДЕС във връзка с членове 349 и 355 от ДФЕС, и **което осъществява селскостопанска дейност.**

В чл. 4, т. 1, буква „в“ на същия Регламент изчерпателно е описан обхвата на понятието *"селскостопанска дейност"*:

- а) производството, отглеждането или култивирането на селскостопански продукти, включително прибирането на реколтата, доенето, развъждането на животни и отглеждането на животни за селскостопански цели,
- б) поддържането на земеделска площ в състояние, което да я прави подходяща за паша или обработване без подготвителни действия, които са извън рамките на обичайните земеделски методи и машини, съгласно определени от държавите членки критерии въз основа на установена от Комисията рамка, или
- в) извършване на минимална дейност, която се определя от държавите членки, в земеделски площи, които естествено се поддържат в състояние, подходящо за паша или обработване.

Предвид изложеното до тук, предложеният Законопроект за изменение и допълнение на Закона за водите, не е в съответствие с приетите принципи и поставените цели на Закона за водите. Обхвата на предложението е широкомащабно (предвид формулираните текстове за безвъзмездно ползване и извън границите на населените места, както и увеличаване на водното количество) и противоречи на изложените мотиви за рационално и адекватно използване на водите.

От друга страна следва да се има предвид, че към настоящият момент има водни тела с изчерпан свободен ресурс, а при използването на подземните води основен приоритет е осигуряване води за питейно-битово водоснабдяване.

Съгласно Закона за водите, водите следва да се използват по ефективен начин като се опазват, както от замърсяване, така и от прекомерно използване.

Предвид горепосочените цели и залегналите принципи в закона за водите считам, че предлаганите изменения и допълнения в Закона за водите не са в съответствие с основните принципи на закона и Рамковата директива за водите и може да доведе до увеличаване и масово използване на подземните води чрез изграждане нови кладенци, което ще доведе до прекомерното им използване. Същото е предпоставка за възникване на риск за питейни водоизточници на населени места за осигуряване на необходимите водни количества.

При разглеждане на различни, от законоустановените алтернативи, следва да се има предвид, че подземните води са стратегически ресурс в дългосрочен план, с цел осигуряване на необходимите водни количества за питейно-битово водоснабдяване на населените места. В съответствие с чл.50, ал.4 от Закона за водите при разрешаване на водовземанията се спазва следният ред на удовлетворяване на исканията: за питейно-битови цели; за лечение и профилактика - само за минерални води; за земеделски цели; други цели, включително промишлени цели, отдих и хидроенергетика.

Видно от разпоредбата на чл.50, ал.3, т.2, буква „г“ от Закона за водите и в случай, че липсва основание за отказ съгласно чл.68 от закона, на физическото лице, в случай - земеделския производител, може да се издаде разрешително за водовземане на основание чл.50, ал.8 от закона, за *земеделски цели*, чрез нови съоръжения, съдържащо и условията за изграждане на съоръженията.

Таксата, която лицето следва да заплаща съгласно *Тарифа за таксите за водовземане, за ползване на подземен воден обект и за замърсяване*, е за „Обществено водоснабдяване за напояване на земеделски култури“ в съответствие с принципа на ЗВ и РДВ за възмездно ползване на водните услуги и е в размер 0,0013 лв./куб.м. за повърхностните води и 0,013 лв./куб.м. за подземните води.

Предвид гореизложеното, допускането на ползване на 50 куб.м./ден. безвъзмездно за напояване, поставя в сериозен риск количественото състояние на подземните водни тела, както и за повърхностните води и е предпоставка за изтощаване и прекомерно използване на водите, още повече при зачестилите случаи на засушаване и необходимостта от осигуряване на резервно водоснабдяване за населените места. Висок риск от недостиг на водни ресурси вече се очертава в районите с водоснабдяване от повърхностни водоизточници, свързани с големи градове, както и с интензивни туристически дейности, които са с устойчива нарастваща тенденция. Наличният полезен обем на комплексните и значими язовири в последните години намалява, поради намаляването на валежите през последните години и значително намаления приток към язовирите. В тази връзка е необходимо предприемане на действия от всички водоползватели за ефективно използване на водите.

Изразявайки загриженост за опазване на водните ресурси и ефективното им използване, както и за преодоляване на предизвикателствата, пред които ни поставя засушаването в страната, МОСВ разработи проектно предложение за разработване на планове за засушаването, което е включено в Списъка с приоритизирани искания на страната за 2020 г. за получаване на подкрепа по Програмата на Европейския съюз за Структурните реформи, одобрено с Решение № 738/15.10.2020 г. на МС. Проектът предвижда да се направи анализ на съществуващата ситуация и институционална рамка, да бъдат направени препоръки за подобряване на процеса в страната по отношение на засушаването и управление на водните ресурси и проблемите с недостиг на вода, като част от интегрираното управление на водите, разработване на стратегическа визия за

национални цели и приоритети по отношение на засушаването, недостига на вода и управлението на водните ресурси. Предвижда се извършване на анализи и оценки, разработване на карти, оценка на въздействието и неговите потенциални проявления върху хидроложкия режим, подземните води, екологичното състояние на повърхностните води и др. преки и косвени въздействия свързани с нуждите от вода за икономическите сектори, вкл. домакинства – питейно-битово водоснабдяване, селско стопанство, енергетика, туризъм и индустрия и върху околната среда. Плановете за засушаването се предвижда да бъдат част от плановете за управление на речните басейни, които са в процес на актуализация.

В действащите Планове за управление на речните басейни са въведени мерки, насочени към намаляване на въздействието от изменението на климата, които са свързани с политиката в областта на селското стопанство и горите като: възстановяване и реконструкция на хидромелиоративната инфраструктура, толериране миграцията на сухоустойчиви дървесни видове при провеждане на лесовъдски мероприятия, изпълнение на проекти свързани с увеличаване лесистостта и възстановяване на горския потенциал; увеличаване на горските територии; възстановяване, опазване и укрепване на екосистемите, свързани със селското и горското стопанство, опазване и подобряване състоянието на горите над водохващанията за питейно-битово водоснабдяване, насърчаване отглеждането на култури, изискващи по-малко вода в райони с риск от засушаване и недостиг на вода и др., които могат да смекчат въздействието от изменението на климата върху водните ресурси.

С оглед на гореизложеното, не подкрепяме предложените промени за регистрираните земеделски стопани за безвъзмездно използване на води до 50 куб.м. на деңонощие. Също така считаме, че предложените изменения на Закона за водите са значими и следва да бъдат подложени на обществено обсъждане.

Подкрепяме предложенията, свързани с намаляване на административната тежест за представяне на документ за платена такса в случаите, когато плащането не е по електронен път.

Във връзка с предложението за предоставяне на скица по служебен път има предприети действия за извършване на проверка по служебен път относно имота и собствеността. В тази връзка МОСВ е предприело действия за искане на достъп от Агенцията по кадастъра за включване на информацията в Геоинформационната система за управление на водите и докладване, като там, където няма разработени в цифров вид кадастрални карти се изисква по служебен ред скица от техническите служби на общините.

В заключение Министерството на околната среда и водите не подкрепя така предложените изменения, предвид гореизложените причини и несъответствието им с приетите принципи и цели за осигуряване на достатъчно количество и добро качество на повърхностните и подземните води за устойчиво, балансирано и справедливо използване на водите.

ЕМИЛ ДИМИТРОВ

Министър на околната среда и водите

